

انجمن پژوهش‌های فلسفی
پژوهش‌های فلسفی و تربیتی
انجمن پژوهش‌های فلسفی
Research Institute of Islamic Philosophy

دانشگاه کوثر
ISC
کد اختصاصی چاپی: ۹۷۱۸۱-۱۰۰۷

3rd National

Conference on language and literature
Well known figures and Celebrities

۱۶ اسفند ماه ۱۳۹۷

مشهد مقدس

زبان ادبیات بازنشانی
متون بهمانی

بازتاب ویژگی های عصر موحدین بر نهضت فکری زبان شناس و عالم نحوی «ابن مضاء قرطبی»

زهرا سعیدی

مدرس دانشگاه فرهنگیان

چکیده

یکی از مواردی که در دوره ی موحدین جلب نظر می کند، پیدایش شخصیت های بزرگی در علم نحو است. کسانی که با ارائه ی نظریات جدیدی در این باب اثرات بزرگی در این شاخه از علوم بر جای گذاشتند. نظریات ابن مضاء قرطبی از این جمله است. عصر ابن مضاء و فرهنگ آن و همچنین شرایط فکری حکومت موحدین، به گرایشات عقلی او کمک کرد و زمینه را برای شورش نحوی وی آماده نمود. در نتیجه او مناسب ترین فرد برای رهبری و پرچم داری این قیام گردید. این وقایع با حمله ی حکومت ظاهریه علیه فقه و فروع آن و اوضاعش در شرق هم زمانی داشت. به علاوه تمام خلفای حکومت موحدین معاصر با ابن مضاء از دانشمندان بنام عصر خویش بودند که به صورت فعال و قدرتمند در نهضت فکری شرکت می جستند. بدین ترتیب، قدرت سیاسی، فکری و جسارت شخصی برای ابن مضاء قرطبی فراهم آمد که توانایی شورش علیه نحو سنتی را در او ایجاد کرد. از سوی دیگر، ابن مضاء، قاضی القضاة حکومت موحدین بوده است؛ لذا طبیعی است که به هر طریق ممکن از مذهب مورد تأیید این حکومت دفاع کند و از این روست که می بینیم ابن مضاء قیاس در نحو را غیر کاربردی دانسته و تقدیر و تأویل را باطل می شمارد. چرا که مذهب ظاهری نصّ متون را تقدیس کرده و افزودن هیچ مطلبی به متن را نمی پذیرد.

واژگان کلیدی: ابن مضاء، موحدین، علم نحو، مذهب ظاهری